

SPORT

Sport to dziedzina, w której UE nabyła kompetencje w momencie wejścia w życie traktatu lizbońskiego w grudniu 2009 r. Unia odpowiada za opracowanie polityki opartej na przesłankach empirycznych, a także za wspieranie inicjatyw w dziedzinie współpracy i zarządzania z korzyścią dla aktywności fizycznej i sportu w całej Europie. Aby wspierać projekty i sieci w dziedzinie sportu, po raz pierwszy w ramach programu Erasmus+ ustanowiono specjalną linię budżetową na lata 2014–2020.

PODSTAWA PRAWNA

Choć do roku 2009 w traktatach nie było wzmianki o konkretnych kompetencjach prawnych UE w dziedzinie sportu, Komisja położyła podwaliny pod unijną politykę w tej dziedzinie, dzięki przygotowaniu w 2007 r. białej księgi w dziedzinie sportu oraz planu działania Pierre'a de Coubertina.

Wraz z wejściem w życie traktatu lizbońskiego UE uzyskała konkretne kompetencje w dziedzinie sportu. Artykuł 6 lit. e) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) stanowi, że UE ma kompetencje do wspierania lub uzupełniania działań państw członkowskich w dziedzinie sportu, natomiast w art. 165 ust. 1 TFUE szczegółowo opisano politykę w dziedzinie sportu – „Unia przyczynia się do wspierania europejskich przedsięwzięć w zakresie sportu, uwzględniając jego szczególny charakter, jego struktury oparte na zasadzie dobrowolności oraz uwzględniając jego funkcję społeczną i edukacyjną”. W art. 165 ust. 2 jest mowa o rozwijaniu europejskiego wymiaru sportu poprzez popieranie uczciwości i dostępności współzawodnictwa sportowego oraz współpracy między podmiotami odpowiedzialnymi za sport, jak również poprzez ochronę integralności fizycznej i moralnej sportowców, w szczególności najmłodszych. Wreszcie zgodnie z art. 165 ust. 3 TFUE Unia i państwa członkowskie mają obowiązek sprzyjać współpracy z państwami trzecimi oraz z organizacjami międzynarodowymi właściwymi w dziedzinie edukacji i sportu, zwłaszcza z Radą Europy. Tym samym UE dysponuje podstawą prawną umożliwiającą jej strukturalne wspieranie sektora za pośrednictwem programu Erasmus+ oraz przemawianie jednym głosem na forach międzynarodowych i w relacjach z państwami trzecimi. Ministrowie sportu krajów UE spotykają się również na posiedzeniach Rady poświęconych kwestiom edukacji, młodzieży, kultury i sportu. Równocześnie poprzez odpowiednie programy finansowania UE realizuje swoje uprawnienia z zakresu „prawa miękkiego” w obszarach blisko związanych ze sportem, takich jak edukacja, zdrowie i włączenie społeczne.

CELE

Utworzenie w traktatach szczegółowych kompetencji w dziedzinie sportu otworzyło UE nowe możliwości działania w dziedzinie sportu. UE wspiera cele, takie jak większa uczciwość i dostępność we współzawodnictwie sportowym oraz lepsza ochrona integralności moralnej i fizycznej sportowców, i jednocześnie uwzględnia szczególny charakter sportu. Ponadto UE popiera koncepcję, zgodnie z którą sport może poprawić ogólny dobrostan, pomóc w przezwyciężeniu szerszych kwestii społecznych, takich

jak rasizm, wykluczenie społeczne i nierówność płci, oraz przynieść znaczne korzyści gospodarcze w całej Unii. Jest to istotne narzędzie w stosunkach zewnętrznych Unii. UE zajmuje się w szczególności trzema aspektami, a są to: 1) społeczna rola sportu; 2) wymiar gospodarczy; 3) polityczne i prawne ramy w sektorze sportu.

OSIĄGNIĘCIA

A. Rozwój polityki

1. [Biała księga w sprawie sportu](#) i plan działania „Pierre de Coubertin”

Biała księga Komisji na temat sportu z 2007 r. była pierwszą w Unii „kompleksową inicjatywą” w dziedzinie sportu. Dzięki wdrażaniu zaproponowanych działań Komisja zgromadziła użyteczne informacje dotyczące zagadnień, którymi trzeba będzie zająć się w przyszłości. W białej księdze przewidziano szereg celów, w tym m.in.:

- umacnianie społecznej roli sportu;
- promowanie zdrowia publicznego poprzez aktywność fizyczną;
- pobudzanie działalności wolontariackiej;
- wzmocnienie gospodarczego wymiaru sportu i swobodnego przepływu zawodników;
- zwalczanie doping, korupcji i prania pieniędzy;
- kontrolowanie praw mediów.

2. Europejski wymiar sportu

Biała księga Komisji w sprawie sportu i wejście w życie traktatu lizbońskiego w 2009 r. ułożyły drogę dla komunikatu Komisji ze stycznia 2011 r. zatytułowanego „[Rozwijanie europejskiego wymiaru sportu](#)”. Komunikat ten dotyczył ogólnej roli sportu, w szczególności w odniesieniu do zdolności do zatrudnienia, włączenia społecznego i zdrowia publicznego. Skupiał się również na aspektach związanych z międzynarodowymi imprezami sportowymi, w tym na podpisaniu konwencji antydopingowej Rady Europy, na ustaleniach dotyczących bezpieczeństwa i wymogach dotyczących imprez sportowych, a także na normach dotyczących dostępności wydarzeń sportowych i obiektów sportowych dla osób z niepełnosprawnościami. Ponadto odniósł się również do kwestii gospodarczych związanych ze sportem (łączyła sprzedaż praw medialnych, prawa własności intelektualnej, przejrzyste i zrównoważone finansowanie sportu oraz stosowanie przepisów dotyczących pomocy państwa w dziedzinie sportu).

3. Plan prac UE w dziedzinie sportu

Plan prac UE w dziedzinie sportu stanowi jeden z najważniejszych dokumentów UE dotyczących europejskiej polityki w zakresie sportu. Koncentruje się on na kluczowych działaniach Unii w tej dziedzinie i służy jako wytyczne w zakresie promowania współpracy między instytucjami UE, państwami członkowskimi i zainteresowanymi podmiotami w dziedzinie sportu.

Pierwszy [plan prac w dziedzinie sportu \(2011-2014\)](#) został przyjęty przez Radę w 2011 r. 1 grudnia 2020 r. Rada Europejskich Ministrów Sportu przyjęła czwarty plan [prac UE w dziedzinie sportu \(2021-2024\)](#). Ważnym elementem planu jest aktywność fizyczna,

co obejmuje, jako priorytet, tworzenie możliwości sportowych dla wszystkich pokoleń. Celem planu jest również wzmocnienie odbudowy sektora sportu i jego odporności na kryzysy podczas pandemii COVID-19 i po jej zakończeniu. Inne kluczowe obszary działania obejmują priorytetowe traktowanie umiejętności i kwalifikacji w sporcie poprzez wymianę najlepszych praktyk i budowanie wiedzy, ochronę uczciwości i wartości, a także społeczno-gospodarczy i środowiskowy wymiary sportu oraz promowanie równouprawnienia płci. UE dąży również do zwiększenia odsetka kobiet na stanowiskach kierowniczych w sporcie i jako trenerek, do promowania równych warunków dla wszystkich sportowców oraz do zwiększenia liczby relacji mediów na temat kobiet w sporcie.

Zgodnie z zieloną transformacją UE „ekologiczny sport” również stanowi priorytet, ponieważ w planie zaproponowano opracowanie wspólnych ram ze wspólnymi zobowiązaniami uwzględniającymi [Europejski Pakt na rzecz Klimatu](#). Większy nacisk kładzie się na innowacje i cyfryzację we wszystkich obszarach sektora sportu.

4. Działania związane z COVID-19 po pandemii

W czerwcu 2020 r. Rada przyjęła [konkluzje](#) w sprawie wpływu pandemii COVID-19 na sektor sportu i zaproponowała różne środki służące odbudowie tego sektora. W dokumencie tym podkreślono, w jaki sposób cały sektor został poważnie dotknięty, w tym pod względem gospodarczym. Rada podkreśliła, jak bardzo potrzebne są strategie wznowienia działalności po pandemii na szczeblu lokalnym, krajowym, regionalnym i unijnym, aby wspierać sektor sportu i utrzymać jego istotny wkład w dobrostan obywateli UE. Rada zachęciła zatem instytucje UE do uzupełnienia wysiłków krajowych poprzez przekazywanie wsparcia finansowego dla tego sektora za pośrednictwem dostępnych programów i funduszy UE, takich jak Erasmus+, Europejski Korpus Solidarności, fundusze polityki spójności i inicjatywy inwestycyjne w ramach reakcji na koronawirusa (CRII i CRII+).

10 lutego 2021 r. Parlament przyjął [rezolucję](#), w której zgodził się z twierdzeniem Rady lecz podkreślił, że wsparcie finansowe nie powinno ograniczać się do dużych imprez sportowych oraz że środki naprawcze mają ogromne znaczenie dla sportu masowego. Ponadto zwrócił się do Komisji o wypracowanie europejskiego podejścia do przeciwdziałania negatywnym skutkom pandemii w sektorze sportu.

B. Programy i działania

1. [Erasmus+](#)

Sport jest integralną częścią programu Erasmus+, który to program obejmuje działania Unii w dziedzinie kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu. Obecny program na lata 2021–2027 przeznacza 1,9% swojego całkowitego budżetu na sport.

Promowanie „mobilności edukacyjnej personelu sportowego, jak również współpracy, jakości, włączenia, kreatywności i innowacyjności na szczeblu organizacji sportowych i polityk w dziedzinie sportu” zostało podkreślone jako jeden z trzech głównych celów nowego programu Erasmus+. Działania służące osiągnięciu tego celu obejmują między innymi wspieranie mobilności, zwłaszcza wśród pracowników dyscyplin sportu masowego, zwiększanie możliwości wirtualnego uczenia się, tworzenie partnerstw na rzecz współpracy i wymiany najlepszych praktyk, w tym partnerstw na małą skalę, wspieranie szerszego i bardziej sprzyjającego włączeniu społecznemu dostępu do

programu oraz wspieranie nienastawionych na zysk imprez sportowych promujących kwestie istotne dla sportu masowego.

2. [Europejski Tydzień Sportu](#)

Ogólnounijny Europejski Dzień Sportu został po raz pierwszy zaproponowany przez Parlament w rezolucji z lutego 2012 r. w sprawie [europejskiego wymiaru sportu](#). We wrześniu 2015 r. zainaugurowano Europejski Tydzień Sportu, którego celem jest promowanie sportu i aktywności fizycznej w całej Europie na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz zachęcanie obywateli europejskich do prowadzenia lepszego i zdrowszego stylu życia. Z [badania Eurobarometru](#) z 2022 r. wynika, że 62% Europejczyków nigdy nie uprawia sportu lub czyni to rzadko. W konsekwencji cierpi na tym nie tylko zdrowie samych zainteresowanych i ich samopoczucie, ale również gospodarka, a to prowadzi do zwiększonych wydatków na opiekę zdrowotną, spadku produktywności w miejscu pracy oraz zmniejszenia się szans na zatrudnienie.

Od 2017 r. Europejski Tydzień Sportu odbywa się w całej Europie w dniach 23–30 września, a państwa członkowskie i kraje partnerskie organizują szereg działań i wydarzeń. W 2023 r. odbyło się 36 000 wydarzeń z udziałem prawie 11 mln osób.

3. Projekty na rzecz włączenia społecznego

Włączenie społeczne to jeden z priorytetów UE związanych z rolą sportu w społeczeństwie. Sport łączy ludzi oraz pomaga budować społeczności, przez co może znacznie przyczyniać się do integracji migrantów w UE. Za pośrednictwem programu Erasmus+ Komisja wspiera projekty i sieci, których celem jest włączenie społeczne migrantów.

4. Konkursy

Od 2022 r. Komisja przyznaje nagrody [#BeActive](#) i [#BeInclusive](#). W ramach tych programów nagradza się innowacyjne pomysły i inicjatywy opracowane w Europie przez osoby fizyczne lub organizacje w celu promowania sportu i aktywności fizycznej. Promują one również „znoszenie barier społecznych” poprzez sport, aby zbliżyć ludzi do siebie i przyczynić się do stworzenia poczucia tożsamości europejskiej.

ROLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

W Parlamencie rozwój europejskiej polityki w dziedzinie sportu wchodzi w zakres kompetencji Komisji Kultury i Edukacji (CULT). W 2012 r. Parlament przyjął [rezolucję](#) w sprawie europejskiego wymiaru sportu, która uutorowała drogę Europejskiemu Tygodniowi Sportu. Ponadto Parlament zajął się kwestią [równości płci w sporcie](#), a także [rolą sportu w walce z rasizmem](#). O kluczowej roli sportu wspomniano również w [rezolucji](#) z 2016 r. na temat integracji uchodźców na rynku pracy i ich włączenia społecznego. Podkreślono w niej ważną rolę sportu jako instrumentu służącego wspieraniu dialogu społecznego i międzykulturowego poprzez ustanowienie pozytywnych więzi między społecznościami lokalnymi a uchodźcami i osobami ubiegającymi się o azyl.

Podkomisja Praw Człowieka Parlamentu (DROI) regularnie omawia prawa człowieka w kontekście dużych imprez sportowych organizowanych w takich krajach jak Rosja (zimowe igrzyska olimpijskie w 2014 r.), Brazylia (FIFA, mistrzostwa świata w piłce nożnej mężczyzn w 2014 r. i letnie igrzyska olimpijskie w 2016 r.) czy Katar (FIFA,

mistrzostwa świata w piłce nożnej mężczyzn w 2022 r.). Po pierwszym wysłuchaniu w lutym 2014 r. na temat sportu i praw człowieka, które koncentrowało się na sytuacji pracowników migrujących w Katarze, w 2015 r. odbyło się wspólne wysłuchanie z komisją CULT na temat łamania praw człowieka w związku z dużymi imprezami sportowymi.

Parlament również bardzo aktywnie wypowiada się na temat ustawiania wyników zawodów sportowych i problemu korupcji w sporcie. Na przykład w marcu 2013 r. przyjął [rezolucję](#) na ten temat. W czerwcu 2015 r. przyjął również [rezolucję](#) w sprawie ujawnionych przypadków poważnej korupcji w FIFA, a w lutym 2017 r. – [rezolucję](#) w sprawie zintegrowanego podejścia do polityki w dziedzinie sportu, dobrego zarządzania, dostępności i uczciwości.

W poprawkach do wniosku Komisji dotyczącego programu Erasmus+ na lata 2021–2027 Parlament zaproponował przeniesienie części środków z budżetu programu Erasmus+, aby większa liczba sportowców i trenerów mogła uczestniczyć w programach wspierania mobilności.

23 listopada 2021 roku Parlament Europejski przyjął [rezolucję](#) dotyczącą polityki UE w dziedzinie sportu: ocena i możliwe kierunki dalszych działań. Zalecono w niej różne działania, takie jak większe finansowanie sportu masowego, lepsze uregulowanie transferów zawodników, równe wynagrodzenie i większa widoczność kobiet w sporcie, lepsza ochrona dzieci w sporcie oraz zwiększenie liczby godzin przeznaczonych na aktywność fizyczną w szkołach. Zaproponowano również utworzenie stanowiska „koordynatora UE ds. sportu”, którego zadaniem byłoby zacieśnianie współpracy międzysektorowej.

Ponadto 10 listopada 2022 r. Parlament przyjął [rezolucję](#) w sprawie e-sportów i gier wideo, w której stwierdza, że e-sporty i sport to różne sektory. W rezolucji tej Parlament wezwał Komisję do opracowania karty promującej wartości europejskie w zawodach e-sportowych oraz do rozważenia możliwości utworzenia wizji dla personelu obsługującego imprezy e-sportowe. Parlament uznaje potencjał sportowych gier wideo i sportu wirtualnego w zakresie poszukiwania nowych form zaangażowania kibiców i zwiększania udziału młodzieży w aktywności fizycznej, ale uznaje potrzebę ochrony e-sportów przed ustawianiem wyników zawodów sportowych i nielegalnym hazardem. Uważa, że UE powinna odpowiedzialnie podchodzić do gier wideo i e-sportów, propagując je w ramach zdrowego stylu życia, w którym jest miejsce również na aktywność fizyczną, a także na interakcje społeczne i działalność kulturalną poza internetem;

Więcej informacji na ten temat można znaleźć na [stronie internetowej](#) Komisji Kultury i Edukacji.

Lina Sasse / Kristiina Milt
03/2024